

Opplæring av veiledere

Digihjelpen, Namsos Kommune

Modul 5: Bruk av net som en opplysningskanal

Kursinnhold utformet av Marcus O. Selvik v/ Overhalla IT

Innholdsfortegnelse

- Side 1: Introduksjon
- Side 2: Innholdsfortegnelse
- Side 3 & 4: Avsløring av svindelforsøk, falske brukere og falske nettsider
- Side 5: Informasjon om sikre sider (HTTPS og HTTP)
- Side 6 & 7: Falske nyheter
- Side 8: Betalingsmetoder ved netthandel
- Side 9: Automatiske betalinger av dine regninger
- Side 10-12: Sikkerhetskopier

Avsløring av svindelforsøk

- ▶ Kontroller at nettadressen til nettstedet du er på er korrekt.
- ▶ Unngå ukjente linker fra e-post, tekstmeldinger og annonser.
- ▶ Svindlere utgir seg ofte for å være noen andre

Falske kontakter

- ▶ En vanlig måte svindlere kommer i kontakt med deg er via **falske venneforespørsler**. Ofte søte, lettkledde unge kvinner for menn, og **personer i uniform** for kvinner.
- ▶ Noen kan også utgi seg for å være en av dine venner. Sjekk med vedkommende om det er han eller hun som har opprettet den nye brukeren.

Helen

HTTP

http://www.example.com

password: abc123

Without password encryption

Hacker see "abc123"

Carol

HTTPS

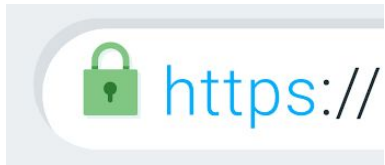
https://www.example.com

password: abc123

With password encryption

Hacker see "xyaerXzabc"

HTTP & HTTPS

- HTTPS sender kryptert informasjon. Dette er en indikator på at siden du er på, er sikret mot angrep.
- Kontroller at nettdressen starter med https:// og ikke bare http:// (Indikeres ofte med hengelåssymbol)
- OBS! Kontroller at du fortsatt er på en HTTPS-side hvis du skal foreta deg et kjøp på nett.

Falske nyheter

På internett er det lett å lage **falske nyheter og falsk informasjon** som ser ekte og troverdig ut i utforming og design. Sosiale medier bidrar til at det er **lett å få denne falske informasjonen spredd**.

Derfor er det viktig at man er kritisk til denne type informasjon på internett.

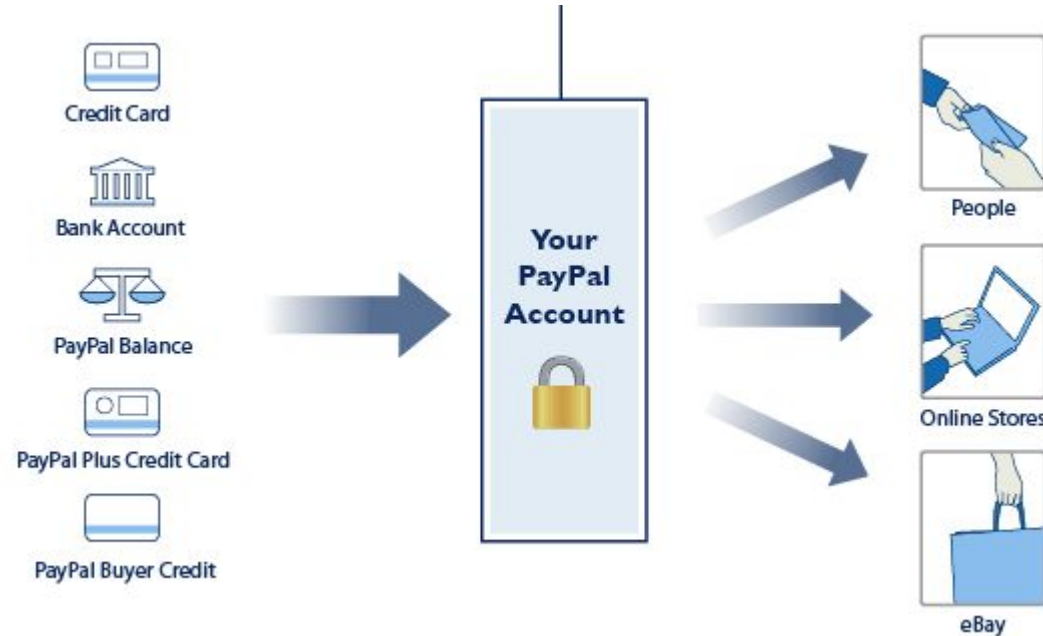
Falske nyheter

Det er ikke lett å avgjøre hva som er falske nyheter, men noen råd er:

- Sjekk kilden. Er dette et nettsted du har **hørt om tidligere?**
- Oppfordrer meldingen deg til å **spre den videre?** Hvis ja, da er det som regel et dårlig tegn.
- **Finnes det andre kilder** som omtaler det samme?
- Typiske temaer for falske nyheter er:
 - Påstått statistikk og eksempler i betente politiske saker
 - Behandling av sykdom og naturmedisin.

En enkel og god måte å **stoppe falske nyheter på** er at du og andre brukere **ikke sprer videre informasjon du ikke er helt sikker på at stemmer.**

Betalingsmetoder ved netthandel

PayPal er trygt og enkelt, og anbefales i alle tilfeller hvor dette er et alternativ.

Det anbefales å unngå betaling med bankkort, men dette kan brukes på sikre sider. Et annet alternativ er å bruke kredittkort, da bruk av kredittkort ved handel på nett øker sjansen for refusjon ved svindel.

Kom i gang med PayPal her: <https://www.paypal.com/no/webapps/mpp/account-selection>

Automatiske betalinger av dine regninger

Ved betaling av gjentatte tjenester som f.eks. aviser, forsikringer, lån etc. kan man velge å **bruke avtalegiro**.

Avtalegiro er en automatisk måte å betale regningene dine på. Dette avtales med din bank.

eFaktura kan også brukes hvis man ønsker å godkjenne hver faktura selv. Du får da en elektronisk faktura. Ofte sparer man også noen kroner på dette, da man unngår fakturagebyr.

Sikkerhetskopier

Hvis du har filer som er viktige for deg, kan det være lurt å ta sikkerhetskopi av disse.

Ved sikkerhetskopiering av filer kan man velge mellom følgende:

- ▶ Lagring på fysisk stasjon (Kan mistes eller ødelegges)
- ▶ Lagring til skyen, for eksempel: Google Disk, OneDrive, DropBox. (Du har kontroll. Kan ikke bli ødelagt / mistet.)

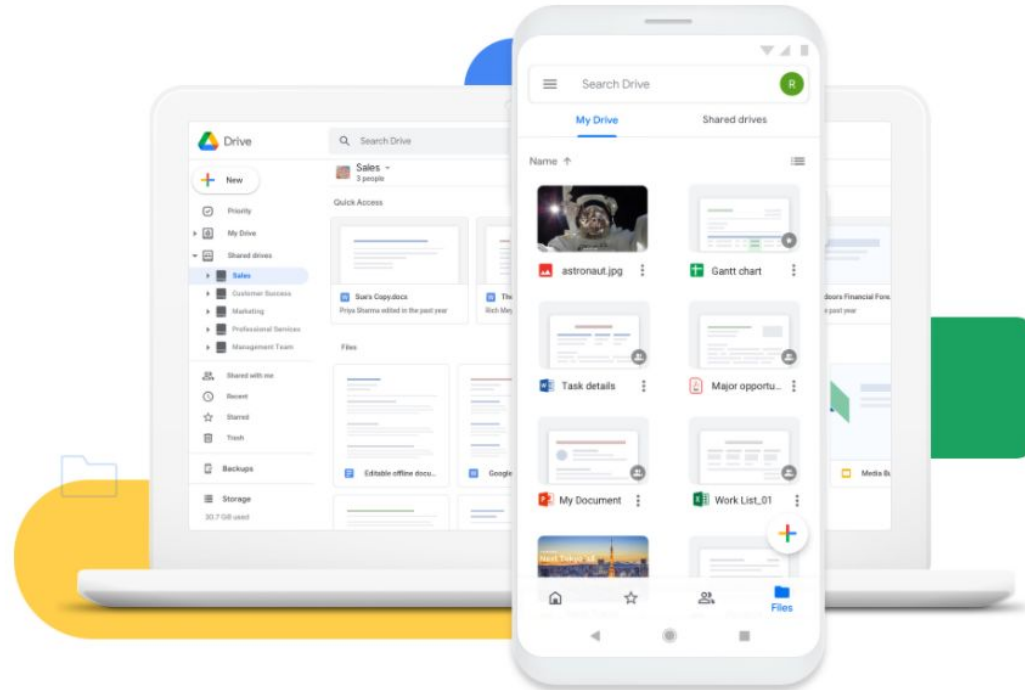
På neste side demonstrerer jeg hvordan man oppretter en sikkerhetskopi på Google Disk.

Enkel og sikker tilgang til alt innholdet deres

Lagre, del og samarbeid om filer og mapper fra alle typer mobilenheter, nettbrett og datamaskiner

Gå til Disk

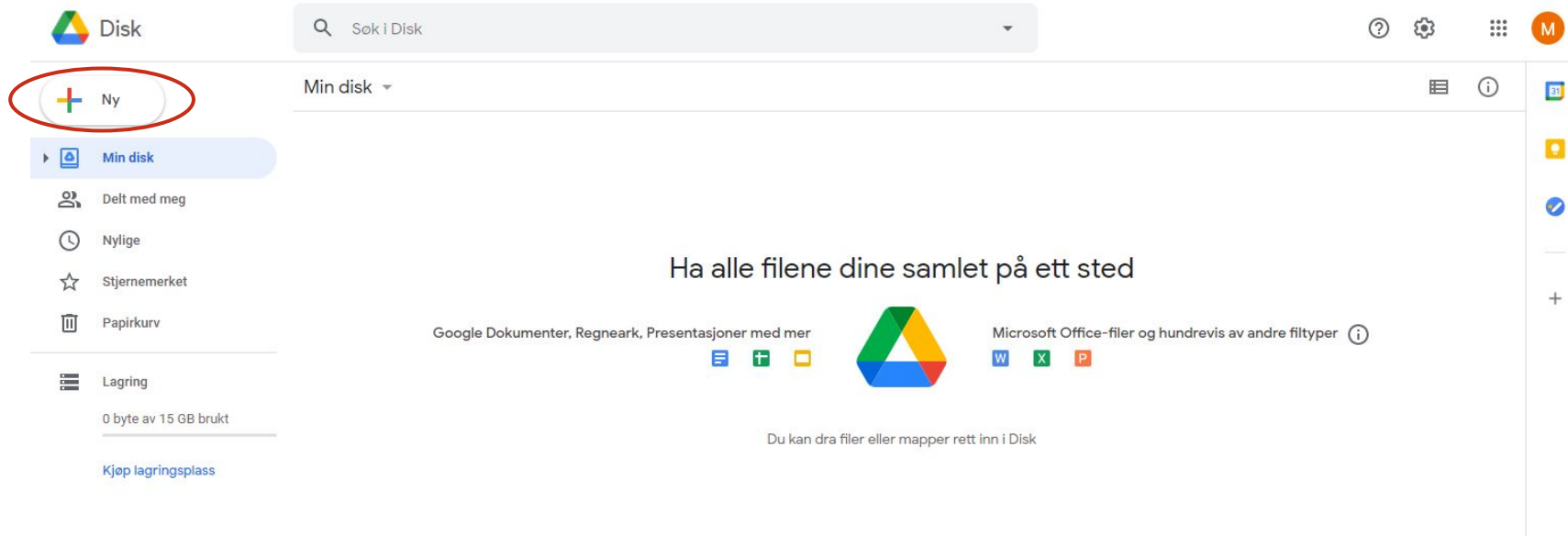
Prøv Disk for teamet ditt

Sikkerhetskopiering mot Google Disk

Følg denne lenken for å starte: <https://www.google.no/drive/>

Trykk på «Gå til Disk»

Sikkerhetskopiering mot Google Disk

Hvis du er pålogget Google-kontoen din, blir du automatisk logget inn på Google Disk. Hvis du ikke er pålogget, logger du på.

Nå kan du dra filene du ønsker å sikkerhetskopiere, over til Google Disk.

Du kan også laste opp filer ved å trykke på «Ny» i øvre venstre hjørne (Markert med rød ring). Trykk deretter «Filoplasting».

Velg filene du ønsker å sikkerhetskopiere, og trykk «Åpne». Filene blir dermed lastet opp til din Google Disk.